

Sent: Friday, May 29, 2026 1:46 PM

Szanowni Państwo

Zwracam się do Pani/Pana jako rodzic dziecka urodzonego w IV kwartale 2009 r., które wiosną 2027 r. przystępuje do egzaminu maturalnego i planuje podjąć studia wyższe z początkiem roku akademickiego 2027/2028. Piszę jednocześnie w imieniu kilkudziesięciu tysięcy rodzin w identycznej sytuacji. Źródłem tego problemu nie jest żaden indywidualny wybór – jest nim decyzja legislacyjna podjęta przez państwo polskie w 2009 roku.

I. Przedmiot wniosku

Niniejsze pismo dotyczy systemowej anomalii prawnej, która w roku akademickim 2027/2028 dotknie kilkudziesięciu tysięcy osób urodzonych w październiku, listopadzie i grudniu 2009 r. Osoby te zdają maturę w maju / czerwcu 2027 r. i podejmują studia wyższe w październiku 2027 r. – pozostając jednocześnie niepełnoletnimi w rozumieniu Kodeksu cywilnego aż do osiągnięcia 18. roku życia, tj. odpowiednio do pewnego dnia października, listopada lub grudnia 2027 r.

Domagam się jednego, konkretnego działania: **nowelizacji art. 10 Kodeksu cywilnego przez dodanie §3, który – na wzór obowiązującego §2 dotyczącego zawarcia małżeństwa – przyzna pełnoletność z mocy prawa osobie, która uzyskała świadectwo dojrzałości.** Nie chodzi o rozwiązanie tymczasowe, okólnik ani wytyczne. Chodzi o spójność systemu prawnego z samym sobą.

II. Skąd wziął się ten problem – odpowiedzialność systemu

Reforma oświaty z 2009 r. obniżyła wiek szkolny do 6 lat i objęła rocznik 2009 nierównomiernie. Dzieci urodzone w I–III kwartale 2009 r. zostały objęte reformą zgodnie z jej harmonogramem. Dzieci urodzone w październiku, listopadzie i grudniu 2009 r. znalazły się w tej samej klasie szkolnej co starsi rówieśnicy – bez żadnego odrębnego uregulowania ich statusu prawnego na późniejszych etapach życia.

Wynik jest przewidywalny i nieuchronny: maturzysta urodzony np. 20 listopada 2009 r. odbierze świadectwo dojrzałości w czerwcu (lub lipcu) 2027 r., zostanie wpisany na listę studentów i w październiku 2027 r. – i przez 6 tygodni będzie pełnoprawnym studentem uczelni wyższej, który nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych. **Tę sprzeczność wytworzył system. System powinien ją usunąć.**

III. Skala problemu

Osoby z czwartego kwartału 2009 r. licząc mocno szacunkowo to kilkadziesiąt tysięcy osób. Oczywiście nie wszyscy podejną do matury, nie wszyscy z nich pójdą na studia, nie wszyscy poza miejscem zamieszkania. Jednakże problem będzie dotyczyć dziesiątek tysięcy osób i ich rodzin - zmuszonych ponosić koszty i niedogodności opisane poniżej.

IV. Konkretnie konsekwencje niepełnoletności studenta

A. Konsekwencje medyczne – najpoważniejsza kategoria ryzyka

Student mieszkający poza miejscem zamieszkania rodziców i korzystający z opieki medycznej uczelni lub regionalnej jest traktowany jak niepełnoletni w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia. Oznacza to, że:

- Zgoda na świadczenie zdrowotne inne niż nagłe wymaga zgody rodzica lub opiekuna prawnego (art. 17 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w zw. z art. 32 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry).
- W przypadku planowych zabiegów, badań diagnostycznych, hospitalizacji – lekarz jest prawnie zobowiązany uzyskać zgodę opiekuna. Brak możliwości szybkiego kontaktu lub obecności rodzica oznacza odroczenie świadczenia.

- Student mieszkający sam w akademiku, chory i wymagający interwencji medycznej, może nie być w stanie zapewnić wymaganej zgody prawnej – jeśli rodzic jest niedostępny, w podróży służbowej, za granicą.
- Decyzje o leczeniu psychiatrycznym, stomatologicznym, ginekologicznym, okulistycznym (szkła kontaktowe na receptę) – wszystkie objęte wymogiem zgody opiekuna.

Jest to **realne ryzyko zdrowotne**, a nie niedogodność administracyjna. Student w nagłej potrzebie medycznej, sam, w obcym mieście, może napotkać barierę prawną w dostępie do opieki zdrowotnej. Żaden system szkolnictwa wyższego nie powinien stawiać swoich studentów w takiej sytuacji.

B. Brak możliwości samodzielnego dojazdu samochodem – bariera transportowa z konsekwencjami prawnymi

Prawo jazdy kategorii B można uzyskać w Polsce po ukończeniu 17. roku życia. Maturzysta urodzony w grudniu 2009 r., który w październiku 2027 r. zaczyna studia, nie może prowadzić pojazdu mechanicznego bez doświadczonego (pełnoletniego pasażera). Co to oznacza w praktyce:

- Samodzielny przejazd samochodem na uczelnię – niemożliwy. Rodzic musi odwieźć dziecko lub wynająć transport.
- Przewóz własnych rzeczy (meble, sprzęt) na początku roku akademickiego – wymaga udziału pełnoletniego kierowcy.
- Konieczność powrotu do domu w trakcie semestru (choroba, sytuacja rodzinna) – student zdany na komunikację publiczną lub transport organizowany przez rodzica.
- Student z miejscowości słabo skomunikowanej (mała miejscowość, brak połączeń nocnych) jest faktycznie uzależniony od rodziców w sposób, który nie dotyczy żadnego innego studenta w tej samej grupie rocznikowej.

Nie jest to kwestia wygody. Jest to **dyskryminacja transportowa wynikająca wyłącznie z daty urodzenia** – w ramach tego samego rocznika szkolnego, w wyniku decyzji ustawodawcy z 2009 r.

C. Bariery cywilnoprawne w codziennym funkcjonowaniu studenta

- Umowa zakwaterowania w domu studenckim – wymaga podpisu rodzica lub notarialnie poświadczonego pełnomocnictwa.
- Najem mieszkania na wolnym rynku – brak pełnej zdolności do czynności prawnych uniemożliwia samodzielne zawarcie umowy.
- Kredyt studencki – formalnie wymaga zgody opiekuna prawnego.
- Umowy zlecenia i o pracę zawierane w trakcie studiów – ograniczona zdolność prawna komplikuje ich zawieranie.
- Uczestnictwo w programach wymiany (Erasmus+) – formalności wymagające udziału opiekuna.
- Otwarcie rachunku bankowego z pełnym zakresem operacji – ograniczone dla osób niepełnoletnich.

V. Postulowana zmiana prawa – pełne rozwiązanie, nie połowiczne

Polskie prawo zna już precedens przyspieszenia pełnoletności: art. 10 §2 KC stanowi, że małżonek, który zawarł związek małżeński po ukończeniu 16. roku życia za zgodą sądu, nabywa pełnoletność i nie traci jej mimo unieważnienia małżeństwa. Pełnoletność – w

tym przypadku – jest skutkiem jednego zdarzenia prawnego, bez względu na wiek biologiczny.

Postulowana zmiana jest identyczna w swojej konstrukcji:

„Art. 10 §3 KC (projektowany): Pełnoletność nabywa również osoba, która uzyskała świadectwo dojrzałości (maturę), o którym mowa w przepisach o systemie oświaty.”

Argumenty za tą konstrukcją:

- Spójność logiczna: system, który certyfikuje dojrzałość intelektualną egzaminem państwowym i wpuszcza człowieka na uczelnię wyższą, nie może jednocześnie twierdzić, że ten sam człowiek nie jest dojrzały do podpisania umowy najmu.
- Proporcjonalność: ingerencja jest minimalna i ściśle powiązana ze zdarzeniem prawnym (zdanie egzaminu państwowego) – nie jest uznaniowa ani warunkowa.
- Precedens krajowy: art. 10 §2 KC – małżeństwo jako przesłanka pełnoletności – funkcjonuje od dziesięcioleci bez problemów systemowych.
- Precedensy europejskie: zdolność do czynności prawnych od 16. roku życia w Szkocji; przepisy o Ausbildung w Niemczech; pełna zdolność cywilna po ukończeniu szkoły w niektórych kantonach szwajcarskich.
- Ograniczona skala i czas: problem dotyczy głównie jednego rocznika - 2009. Nowelizacja KC pozostanie jednak jako trwałe zabezpieczenie na wypadek analogicznych sytuacji w przyszłości.

VI. Kompetencje adresata i podstawa prawna wniosku

Minister Nauki sprawuje nadzór nad systemem szkolnictwa wyższego i posiada kompetencje do wydania wytycznych dla uczelni oraz inicjowania zmian legislacyjnych w zakresie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce. Jednocześnie – jako współodpowiedzialny za skutki reformy oświaty – powinien działać na rzecz usunięcia jej ubocznych skutków prawnych.

VII. Oczekiwane działania

1. Pilne wydanie wytycznych dla uczelni publicznych i niepublicznych na rok akademicki 2026/2027 w zakresie trybu zakwaterowania i obsługi administracyjnej studentów niepełnoletnich.
2. Podjęcie inicjatywy legislacyjnej dotyczącej nowelizacji art. 10 Kodeksu cywilnego – dodanie §3 przyznającego pełnoletność z mocy prawa osobom, które uzyskały świadectwo dojrzałości, analogicznie do art. 10 §2 KC (zawarcie małżeństwa).
3. Udzielenie odpowiedzi na niniejsze pismo w terminie 30 dni.

VIII. Uwagi końcowe

Problem ma charakter przejściowy dotyczy przede wszystkim jesieni 2027r. i będzie wygasł wraz z osiągnięciem pełnoletności przez ostatnich studentów z rocznika 2009. Jednak proponowana nowelizacja art. 10 KC pozostanie trwałym zabezpieczeniem systemowym – na wypadek analogicznych anomalii w przyszłości oraz jako wyraz zasady, że dojrzałość certyfikowana przez państwo powinna nieść za sobą spójne skutki prawne.

Proszę o ustosunkowanie się do niniejszego wniosku w terminie 30 dni, stosownie do art. 237 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego.